

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE
OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 0 P 164270 24 P
Brčko, 05.12.2024.godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, po sudiji Karamehić Selimu, u pravnoj stvari tužitelja V.M., sina K., iz B., ... i P.S., sina P., iz B., ..., koje zastupa punomoćnik Marjanović Srđan, advokat iz Brčkog, a njega, po zamjeničkoj punomoći, Marjanović Milenko, advokat iz Brčkog, protiv tuženog Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, Filijala Bijeljina, ulica Njegoševa broj 28a, Bijeljina, kojeg zastupa punomoćnik L. D., zaposlenik tuženog, radi utvrđivanja diskriminacije, v.sp. 1.486,36 KM, nakon usmene i javne glavne rasprave, održane 05.12.2024.godine, u prisustvu zamjenika punomoćnika tužitelja i punomoćnika tuženog, donio je

P R E S U D U

I. Utvrđuje se da je tuženi Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, filijala Bijeljina, doveo tužitelje V.M. i P.S., iz B., kao bivše pripadnike Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u diskriminirajući položaj u odnosu na pripadnike MUP-a Republike Srpske, korisnike starosne penzije Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, budući da je prilikom obračuna starosne penzije na pogrešan način izvršio obračun ličnog koeficijenta od koga direktno zavisi visina starosne penzije, isključivo iz razloga što tužitelji kao osiguranici imaju prebivalište na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i bivši su pripadnici Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

II. Obavezuje se tuženi da tužitelju V.M. nadoknadi materijalnu štetu, te da od 23.07.2024.godine, kao dana podnošenja tužbe, pa ubuduće, isplaćuje mjesečni iznos od 727,34 KM, do petog u mjesecu za tekući mjesec, dok je dospjele iznose od 23.07.2024.godine, kao dana podnošenja tužbe, pa do pravosnažnosti presude, dužan isplatiti u jednokratnom iznosu na dostavljeni žiro račun tužitelja, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

III. Obavezuje se tuženi da tužitelju P.S. nadoknadi materijalnu štetu, te da od 13.06.2024.godine, kao dana podnošenja tužbe, pa ubuduće, isplaćuje mjesečni iznos od 759,47 KM, do petog u mjesecu za tekući mjesec, dok je dospjele iznose od 13.06.2024.godine, kao dana podnošenja tužbe, pa do pravosnažnosti presude, dužan isplatiti u jednokratnom iznosu na dostavljeni žiro račun tužitelja, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

IV. Obavezuje se tuženi da tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.460,00 KM, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Tužitelj P.S. 13.06.2024.godine, a tužitelj V.M. 23.07.2024.godine, su, posredstvom punomoćnika, ovom sudu, podnijeli tužbe protiv tuženog Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, Filijala Bijeljina, radi utvrđivanja diskriminacije. U tužbama su naveli da je rješenjem Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, Filijala Bijeljina (u nastavku teksta: Fond PiO) od 04.03.2024.godine tužitelju P.S., kao nekadašnjem pripadniku Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovinečko (u nastavku teksta: Distrikt), priznato pravo na starosnu penziju počev od 18.01.2024.godine u iznosu od 1.405,64 KM mjesečno, a da je rješenjem Fonda od 28.12.2023. godine tužitelju V.M., kao nekadašnjem pripadniku Policije Distrikta, priznato pravo na starosnu penziju počev od 09.12.2023.godine u iznosu od 1.321,50 KM mjesečno. Za utvrđivanje prava na starosnu penziju i utvrđivanje visine penzije korišteni su važeći propisi koji tretiraju ovu oblast u Republici Srpskoj i u Distriktu. Korisnici starosne penzije podnijeli su direktoru Fonda PiO žalbu protiv ovih rješenja, navodeći da visina starosne penzije nije pravilno utvrđena, odnosno nije utvrđena pravilnom primjenom materijalnog propisa, ali su Rješenjem Fonda-kabinet direktora, od 28.03.2024.godine, njihove žalbe odbijene. Tužitelji smatraju da su aktima kojima se utvrđuje njihovo pravo i visina starosne penzije kao osiguranika Fonda PiO Republike Srpske i pripadnika Policije Distrikta, dovedeni u diskriminirajući položaj u odnosu na ostale korisnike starosnih penzija policijskih službenika pripadnika MUP-a Republike Srpske i osiguranika istog Fonda PiO. Diskriminacija se ogleda u različitoj primjeni materijalnih propisa prilikom utvrđivanja ličnog koeficijenta od koga direktno zavisi visina penzije osiguranika/starosne penzije. Lični koeficijent, od koga direktno zavisi visina penzije policijskih službenika, pripadnika MUP-a Republike Srpske i osiguranika tuženog, utvrđuje se prema odredbi člana 136a Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima RS („Službeni glasnik RS“, broj 57/16, 110/16, 58/19 i 82/19) na osnovu pet godišnjih plata koje su za policijskog službenika najpovoljnije. Lični koeficijent pripadnika Policije Distrikta, osiguranika tuženog, utvrđuje se tako što se zbir godišnjih ličnih koeficijenata podijeli sa periodom za koji su obračunati, a u skladu sa članom 46. Zakona o PiO RS („Službeni glasnik RS“, broj 134/11, 82/13 i 103/15). Fond PiO na osiguranike sa teritorije Distrikta (pripadnike Policije Distrikta) primjenjuje Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske, dok na osiguranike sa teritorije Republike Srpske (policijske službenike pripadnike MUP-a Republike Srpske) primjenjuje Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske. Tužitelji smatraju da ovakav način postupanja Fonda PiO dovodi do različitih iznosa penzija za osiguranike koji imaju isti radni staž, bave se istom vrstom posla, imaju istu visinu plate, osigurani su u istom Fondu PiO, a samo iz razloga što prvi živi na teritoriji entiteta Republike Srpske, a drugi na teritoriji grada Distrikta. Tužitelji smatraju da je prilikom obračuna njihove penzije morala biti primijenjena odredba člana 142a stav (2) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 36/09, 60/10, 37/14, 13/16 i 14/19) koji je bio na snazi danom podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju, a koji propisuje da se policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u xc svojstvu policijskog službenika koje su za policijskog službenika najpovoljnije, odnosno na identičan način kao i pripadnicima MUP-a Republike Srpske. Cilj Skupštine Distrikta, kao zakonodavca i naprijed navedene zakonske odredbe, jeste upravo da se otkloni diskriminacija pripadnika Policije Distrikta u odnosu na pripadnike MUP-

a RS-a, osiguranike istog Fonda PiO. Ukoliko se na tužitelje kao osiguranike primijeni način obračuna penzije u skladu sa članom 142a stav (2) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta, za osnovicu bi se uzelo pet godišnjih plata osiguranika koje su za njih najpovoljnije i to u 2000, 2001, 2002, 2003. i 2004. godini, i na osnovu njih izračunao novi lični koeficijent osiguranika od 2,682382 za P.S., a 2,827695 za V.M.. Primjenom ovog koeficijenta na ukupan penzijski staž dobije se lični bod od 107,29528 za P.S. a 113,1078 za V.M.. Množenjem ličnog boda i opšteg boda izračunata je nova lična penzija osiguranika P.S. u iznosu od 2.165,11 KM, a za V.M. u iznosu od 2.048,39 KM. Razlika u penziji koju tužitelj P.S. prima u visini od 1.405,64 KM, te one koju bi primati u iznosu od 2.165,11 KM, iznosi 759,47 KM, a razlika u penziji koju tužitelj V.M. prima u iznosu od 1.321,50 KM, te one koju bi primao u iznosu od 2.048,39 KM, iznosi 7267,34 KM. Slijedom iznesenog, tužitelji su tužbenim zahtjevom tražili da se utvrdi da je tuženi doveo tužitelje u diskriminirajući položaj u odnosu na korisnike starosne penzije Fonda PiO, budući da je prilikom obračuna starosne penzije na pogrešan način izvršio obračun ličnog koeficijenta od koga direktno zavisi visina starosne penzije, isključivo iz razloga što tužitelji kao osiguranici imaju prebivalište na teritoriji Distrikta, zatim da se obaveže tuženi da tužiteljima nadoknadi materijalnu štetu, te da od dana podnošenja tužbe pa ubuduće isplaćuje mjesečni iznos od 759,47 KM, tužitelju P.S., a iznos od 727,34 KM, tužitelju V.M., do petog u mjesecu za tekući mjesec, kao i da tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka.

Podneskom od 17.10.2024.godine, tužitelji su konačno opredijelili tužbeni zahtjev tražeći da se utvrdi da je tuženi tužitelje, kao bivše pripadnike Policije Distrikta, doveo u diskriminirajući položaj u odnosu na pripadnike MUP-a RS, korisnike starosne penzije Fonda PiO, budući da je prilikom obračuna starosne penzije na pogrešan način izvršio obračun ličnog koeficijenta od koga direktno zavisi visina starosne penzije, isključivo iz razloga što tužitelji, kao osiguranici, imaju prebivalište na teritoriji Distrikta, zatim da se obaveže tuženi da tužiteljima nadoknadi materijalnu štetu, te da od dana podnošenja tužbe pa ubuduće isplaćuje mjesečni iznos od 727,34 KM, tužitelju V.M., a tužitelju P.S. iznos od 759,47 KM, do petog u mjesecu za tekući mjesec, dok je dospjele iznose od dana podnošenja tužbe pa do pravosnažnosti presude dužan isplatiti u jednokratnom iznosu, kao i da nadoknadi tužiteljima troškove parničnog postupka.

Iako se tuženi protivio tome, navodeći da se ovdje radi o preinačenju tužbe, jer su tužitelji u tužbenom zahtjevu naveli drugu komparativnu grupu, sud smatra da se ovdje ne radi o preinačenju u smislu odredbe člana 155. Zakona o parničnom postupku, budući da je tuženi sve vrijeme znao koja je uporedna kategorija tužiteljima.

U odgovorima na tužbe od 16.07.2024. godine i od 21.08.2024. godine, tuženi navodi da osporava tužbeni zahtjev u cjelosti i predlaže sudu da ga odbije kao neosnovan jer smatra da Zakon o zabrani diskriminacije u čl. 2, propisuje razne osnove diskriminacije, te podrazumijeva svako različito postupanje na osnovu: vjere, pola, društvenog položaja, starosne dobi kao i svake druge okolnosti koje imaju za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života. Tužitelji u tužbi kao osnov diskriminacije podrazumjevaju diskriminišuće ponašanje na osnovu prebivališta? Postavlja se objektivno pitanje da li je ovaj osnov diskriminacije uopšte moguć, ako tužitelji ne smatraju da su diskriminirani zbog nekog ličnog svojstva: nacionalne pripadnosti, pola ili nekog drugog osnova koji bi se mogao posmatrati kao osnov diskriminacije utvrđen i međunarodnim konvencijama, tužitelji podnosi tužbu zbog diskriminacije na osnovu prebivališta. Ovako široko postavljen osnov diskriminacije, koji bi zaživio u sudskoj praksi u slučaju uvažavanja tužbenog zahtjeva značio bi da zapravo ne postoji osnov no kojem se ne može podnijeti tužba zbog diskriminacije. U ovoj pravnoj stvari pitanje je primjena prava i pozitivnog zakonodavstva, a tužbeni zahtjev ima za cilj zaobilaženje

odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (u nastavku teksta: Zakon o PiO), kojim je propisan način obračuna penzije, tužbom za zaštitu diskriminacije na osnovu prebivališta. Tužitelji ističu da su u upravnom postupku, u kojem je rješavano o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, podnijeli žalbe na prvostepeno rješenje koje su odbijene rješenjem Odjeljenja za rješavanje o pravima u drugom stepenu. U drugostepenom rješenju navedeno je i uputstvo o pravnom sredstvu, u kojem je podnosilac zahtjeva (ovdje tužitelji) jasno poučeni da imaju pravo podnošenja tužbe kod Okružnog suda u Bijeljini i pokretanje upravnog spora u kojem mogu navesti argumente iz tužbe. AKO tužitelji smatraju da je tuženi pogrešno obračunao iznos penzije, onda to nije pitanje diskriminacije, nego nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i nepravilne primjene materijalnog prava, a ne diskriminacija na osnovu prebivališta. Tužitelji ističu da je tuženi u postupku ostvarivanja prava pogrešno primjenio materijalno pravo, slijedom iznesenog tuženi prigovara stvarnoj i mjesnoj nadležnosti suda, s obzirom da tuženi prigovara primjeni prava u upravnom postupku, o čemu je nadležan Okružni sud u Bijeljini koji bi o zakonitosti akta (o čemu je ovdje zapravo riječ) rješavao u upravnom sporu. Tužitelji nisu naveli koje su relevantne lične karakteristike po osnovu kojih su diskriminisani, nego je naveo prebivalište, što svakako nije lična karakteristika s obzirom da se isto može promijeniti, postavimo hipotetičko pitanje, da su tužitelji pokrenuli postupak ostvarivanja prava, a prethodno prijavili prebivalište na teritoriji Republike Srpske, da li bi postupak ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja bio drugačije okončan? Suština je da tužitelji nisu ista kategorija lica kao uporedna grupa koju navode, a to je iz razloga što su zaposleni kod drugog poslodavca i nisu bili zaposleni u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske. Policijskim službenicima Republike Srpske, penzija se obračunava na način koji se razlikuje u odnosu na sve druge osiguranike Fonda PiO Republike Srpske. Policijski službenik Distrikta, kojem se doprinosi uplaćuju u skladu sa čl. 11. Zakona o PIO su osigurani radnici u smislu tog Zakona, ali nisu Policijski službenici Republike Srpske. Ha osnovu iznesenog, tužiteljima je obračunata penzija kao i svim drugim osiguranicima Fonda PiO, zato što oni to i jesu, ali nisu im obačunate kao policijskom službeniku Republike Srpske, zato što on to nije. Diskriminacija je moguća samo na osnovu ličnog svojstva, pojedinca ili grupe koja se ne mogu mijenjati ili na osnovu određenih osjećanja lice to i ne može promijeniti, pol, religija, životna dob, boja kože. Tuženi ističe da prebivalište i rad kod određenog poslodavca svakako ne spadaju u prethodno navedena svojstva ličnosti i diskriminacija po ovim osnovama nije moguća. AKO su tužitelji smatrali da kao policijski službenici Republike Srpske, mogu ostvariti određene povoljnosti prilikom ostvarivanja prava na penziju, da li su pokušali da zasnuju radni odnos kod tog poslodavca. Tužitelji smatraju da je tuženi u postupku ostvarivanja prava na penziju tužitelja dužan primijeniti odredbe člana 142. a stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta. Pomenutim članom propisano je da: policijski službenik, kome je to posebnim entitetskim zakonom omogućeno, pravo na penziju ostvaruje u skladu sa entitetskim zakonima o penzijskom i invalidskom osiguranju i čl. 142. st.1. tačkom e) ovog zakona, pod uslovima iz tačke a) i b) stava 1 (stav 2) i da se policijskom službeniku iz stava (1) ovog člana koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu policijskog službenika koje su za imenovanog najpovoljnije. Na osnovu iznesenog, Zakon o policijskim službenicima Distrikta upućuje na primjenu entitetskih zakona prilikom utvrđivanja uslova za ostvarivanje prava, ali način utvrđivanja obima prava reguliše neposredno, što je kontradiktorno. Uslov za ostvarivanje prava i obim prava se ne mogu različito propisivati, nego samo u skladu sa istim principima. Zakonodavac ima svijest da prilikom propisivanja uslova za ostvarivanje prava nije nadležan i upućuje na zakone entiteta kod kojeg se određeno pravo ostvaruje, ali istovremeno u istoj odredbi zakona postupa sasvim suprotno i propisuje način utvrđivanja obima istog prava o kojem nema nadležnost da odlučuje. Prethodno izneseno zapravo potvrđuje navode tuženog, da tužitelji smatraju da postoji pravna praznina, koju pokušavaju da otklone tužbom za zaštitu diskriminacije na osnovu prebivališta. Primjenom odredbe no kojoj će lični koeficijent policijskih službenika Distrikta određuje na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu

policijskih službenika koje su za pojedinca najpovoljnije, po pravilu će dovesti do toga da će svaki policijski službenik iz Distrikta ostvariti pravo kod tuženog u nesrazmjerno većem obimu, sa većim iznosom penzije od pripadnika unutrašnjih poslova Republike Srpske. Izneseno će temelji na opštepoznatoj činjenici, da je plata policijskog službenika u Distriktu, neposredno od osnivanja Distrikta, bila mnogo veća od plate pripadnika unutrašnjih poslova iz Republike Srpske (uostalom, kao i primanja drugih budžetskih korisnika u Distriktu neposredno nakon osnivanja). Upravo ove godine, uzete nakon osnivanja Distrikta, presudno utiču na iznos penzije policijskim službenicima Distrikta. Kao najpovoljnije plate tužitelji navode plate koje se odnose na period 2000, 2001, 2002, 2003. i 2004.godina. Lični godišnji koeficijent se utvrđuje tako što se ukupan iznos plata, odnosno osnovica osiguranja osiguranika, počev od 01.01.1970.godine do godine ostvarivanja prava, izuzimajući 1992. i 1993.godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom platom u SRBIH, odnosno Republici za istu kalendarsku godinu (član 47. Zakona o PiO). Prihvatajući stav o postojanju diskriminacije, značilo bi da bi će pet nesrazmjerno visokih plata policijskih službenika Distrikta (većih od pripadnika unutrašnjih poslova Republike Srpske za 2000, 2001, 2002, 2003. i 2004.godinu dijelilo sa pet (niskih) prosječnih godišnjih plata u Republici Srpskoj za te godine, te bi se tako utvrđivao iznos penzije policijskim službenicima Distrikta. Iznos penzije pripadnicima unutrašnjih poslova Republike Srpske bi će određivao dijeljenjem pet prosječnih plata (upoređujući pet najpovoljnijih plata pripadnika unutrašnjih poslova Republike Srpske sa platama policijskih službenika Distrikta za te godine) sa pet prosječnih plata u Republici Srpskoj. Rezultat ovakvog načina obračuna ličnog koeficijenta, a time i iznosa penzije, je uvijek veća penzija policijskog službenika Distrikta, dok ovlašćenja, obaveze i dužnosti tokom radnog vijeka ne mogu opravdati ovu očiglednu nesrazmjeru u iznosu penzije. Iz obračuna penzije po bod sistemu koji tužitelji prilažu kao dokaz u ovom postupku, vidi se da godišnji lični koeficijent za obračun penzije: u 2000.godini iznosi 2.617329, u 2001.godini iznosi 2.655547, u 2002.godini iznosi 2,709885, u 2003.godini iznosi 2,923788 i u 2004 godini iznosi 2.505361. Koeficijent nakon ovih godina opada, te u 2023.godini iznosi tek 1.193375, što je dvostruko manje nego u godinama neposredno nakon osnivanja Distrikta. Postavlja će objektivno pitanje osnovanosti ovog načina obračuna penzije, s obzirom da se tužiteljima, koji su u efektivnom osiguranju više od 26 godine, uzima u obzir samo pet godina, nesrazmjerno visokih plata koje su tužitečji ostvarili, obavljajući slične poslove kao policajci MUP-a Republike Srpske. Na osnovu iznesenog, tužitelji nisu mijenjali poslodavca, s obzirom da su ostvarivali nesrazmjerna primanja u odnosu na obaveze u poređenju sa policijskim službenicima Republike Srpske, a onda pokušavaju da u postupku ostvarivanja prava na penziju imaju isti tretman kao policijski službenici Republike Srpske, iako to zapravo nije. Utvrđujući postojanje diskriminacije na osnovu prebivališta sud bi „de facto” učinio pozitivnu diskriminaciju policijskih službenika Distrikta u odnosu na pripadnike unutrašnjih poslova Republike Srpske, ali i svih drugih korisnika prava. Tužitelji nisu predložili ni jedan dokaz u cilju utvrđivanja diskriminacije na osnovu prebivališta. Tužitelji traže da se u obračun penzije uzimaju samo one plate koje su ostvarili kao pripadnici policije Distrikta i nisu predložili da se penzija utvrdi na osnovu plata koje su ostvarili kod MUP-a Republike Srpske, tako da prebivalište nije jedina razlika između tužitelja i lica koja su ostvarila prvo na penziju kao pripadnici MUP-a Republike Srpske. Da bi se tužitelji pozivali na razliku u prebivalištu, kao jedini osnov diskriminacije, to bi značilo da su u svemu ostalom izjednačeni sa ostalim korisnicima prava koje u tužbi navode kao kontrolnu grupu, a što se iz sadržaja tužbe i priloženih dokaza ne može tvrditi. Ovako postavljena tužba bi imala smisla samo ako su tužitelji bili zaposleni u MUP-u Republike Srpske, ali imaju prebivalište na teritoriji Distrikta. Tužitelji smatraju da tuženi vrši diskriminaciju na osnovu prebivališta, a plate na osnovu kojih predlažu da se utvrdi iznos penzije su samo one plate ostvarene u Policiji Distrikta, što samo po sebi pokazuje da prebivalište nije jedina kategorija različitosti, nego su tužitelji bili zaposleni kod drugog poslodavca, u drugom nivou vlasti u Bosni i Hercegovini, što opet upućuje na primjenu člana 5. Zakona o zabrani diskriminacije, kojim je propisano da se prema različitim

kategorijama lica postupa različito. Uzimajući sve navedeno u obzir, tuženi predlaže da sud tužbu odbaci i oglasi se stvarno nenadležnim, ili odbije kao neosnovanu i svaku stranku obaveže da snosi svoje troškove.

Na prijedlog tuženog, kojem se nisu protivili ni tužitelji, sud je na ročištu, održanom 10.09.2024.godine, donio rješenje o spajanju postupaka koji se vode pod brojem 96 0 P 165169 24 P i 96 0 P 164270 24 P, radi zajedničkog raspravljanja i odlučivanja, a predmet nastavio voditi pod brojem 96 0 P 164270 24 P.

Tokom dokaznog postupka izvedeni su slijedeći dokazi: vještačenje od strane stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Damjanac Boriše, saslušanje stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Damjanac Boriše i čitanje dokumentacije priložene u spis i to: deset stranica radne knjižice, serijski broj: ..., registarski broj: ..., na ime P.S., Rješenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, broj: 9015/93-1.1.1810.0-1213/24, od 04.03.2024.godine, za P.S., Obračuna penzije po bod sistemu za P.S., od 01.03.2024.godine, na dvije stranice, žalbe P.S., od 15.03.2024.godine, Rješenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske - Kabineta direktora, broj: 93/7000-1.3-1810.16-413/24, od 28.03.2024.godine, platnih listi P.S., za razdoblje od aprila 2000.godine do decembra 2004.godine, osam stranica radne knjižice serijski broj: ..., registarski broj: ..., na ime V.M., Rješenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske – Filijala Bijeljina, broj: 9015/93-1.1-1810.0-18919/23, od 28.12.2023.godine za V.M., Obračuna penzije po bod sistemu za V.M., od 28.12.2023.godine, na dvije stranice, žalbe V.M., od 17.01.2024.godine, Rješenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske - Kabineta direktora, broj: 93/7000-1.3-1810.16-74/24, od 26.01.2024.godine, platnih listi V.M., za razdoblje od aprila 2000.godine do decembra 2004.godine, Dopisa Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, broj: S/M-020-37/19, od 09.08.2019.godine, u čijem prilogu je Prijedlog (po hitnom postupku) Zakona o dopuni Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima, iz avgusta 2019.godine, sa obrazloženjem, Zahtjeva za pristup informacijama, broj: O-172/2023-248, od 13.10.2023.godine, Rješenja Stručne službe Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 02.1-05-5776-1/23, od 17.10.2023.godine, u čijem prilogu su: Dopis, broj predmeta: 02-000124/19, broj akta: 01.11-0566LO-002/19, od 29.05.2019.godine i Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama zakona o policijskim službenicima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, sa obrazloženjem, Obrazac broj 1 Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, od 27.05.2019.godine, Kontrolnog lista Kancelarije gradonačelnika Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Zakonodavna kancelarija, broj predmeta: 02-000080/19, broj akta: 01.5-1166AP-002/19, od 19.04.2029.godine, od 19.04.2019. godine, u čijem prilogu je Aneks II – Kontrolni list o provedenoj skraćenoj procjeni uticaja propisa (obrazac 2), Mišljenja Direkcije za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 02-04.1-471/19 od 27.05.2019.godine, Mišljenja Pravobranilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: M-522/19, od 27.05.2019.godine, Obavještenja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenje za Evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj predmeta: 02-000091/19, broj akta: 18-1302MG-002/19, od 07.05.2019.godine, Obavještenja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj predmeta: 02-000091/19, broj akta: 18-1302MG-001/19, od 07.05.2019.godine, Mišljenja Kancelarije gradonačelnika Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odsjek za zakonodavnu aktivnost, broj predmeta: 02-000093/19, broj akta: 01.5-1166AP-009/19, od 28.05.2019.godine, Zaključka Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Brčko distrikta BiH broj: 01-02-638/19, od 12.06.2019.godine, Odluke Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 01-02-637/19, od 12.06.2019.godine, Odluke Skupštine Brčko distrikta

Bosne i Hercegovine o proglašenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 02.1-02-95/19 od 12.06.2019. godine, u čijem prilogu je tekst Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 01-02-639/19, od 12.06.2019. godine, Odluke o naknadama, broj: 01-014-014539/04, od 29.12.2004. godine, Odluke o izmjeni Odluke o naknadama, broj: 01-014-014539/04-1, od 05.01.2005. godine, Odluke o dopuni Odluke o naknadama, broj: 01-014-014539/04-2, od 19.01.2005. godine, Dopisa Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Sektor za finansijske poslove broj: PP-29/2023-9, od 06.12.2023. godine, Odgovora Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, broj: 13-43-5-1-122-2-1/23, od 06.12.2023. godine, pod naslovom „Podaci o prosječnoj neto plati u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine po godinama“, Izvoda iz statističkog godišnjaka Republike Srpske za 2020. godinu i 2022. godinu, stranice 132 i 136, Informacije Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Sektor za ostvarivanje prava, broj: PP-26/2024-3, od 20.08.2024. godine, Listinga finansijske kartica 2 za tužitelja V.M., za 2024. godinu, na dvije stranice, Listinga finansijske kartica 2 za tužitelja P.S., za 2024. godinu, na jednoj stranici, Uvjerjenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Filijala Bijeljina, lični broj osiguranika: ..., na ime N.D., Rješenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Filijala Bijeljina, broj predmeta: 9015/93-1.1-1810.0-2667/23, od 07.06.2023. godine, na ime N.D., Rješenja Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-91/19, od 28.10.2020. godine, Rješenja Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-80/20, od 29.09.2021. godine, Presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu, broj: 14 0 U-005622 22 U, od 30.03.2023. godine, Presude Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: 13 0 U-006537 22 Uvp, od 01.11.2023. godine, Presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 P 130565 22 Gž, od 24.10.2022. godine, Presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 Rs 144058 22 Rsž, od 07.11.2022. godine, Presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 P 144078 22 Gž, od 16.02.2023. godine i Nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Damjanac Boriše, od 07.11.2024. godine.

Nakon savjesne i brižljive ocjene svih izvedenih dokaza, pojedinačno i u međusobnoj vezi, ovaj sud je, na osnovu člana 8. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 i 06/21 - u nastavku tekstu: Zakon o parničnom postupku), odlučio kao u izreci presude, iz slijedećih razloga:

Odredbom člana 6. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj: 59/09 i 66/16 – u nastavku teksta: Zakon o zabrani diskriminacije) propisano je da se ovaj zakon primjenjuje na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, opštinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih lica, te da u slučajevima u kojima povreda prava na jednako postupanje proizilazi iz upravnog akta, žalba u upravnom postupku i eventualno pokretanje upravnog spora na osnovu zaštite od diskriminacije, a kojom se zahtijeva poništenje takvog upravnog akta, neće spriječiti lice iz stava (1) ovog člana (svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminisana) da pokrene sudski postupak za zaštitu od diskriminacije (član 11). O tužbama za utvrđivanje diskriminacije, otklanjanje ili zabranu diskriminacije i naknadu štete odlučuje nadležni sud primjenjujući odredbe Zakona o parničnom postupku koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, te je pored suda opšte mjesne nadležnosti, nadležan i sud na čijem području tužilac ima prebivalište ili boravište, kao i sud u mjestu u kojem se dogodila šteta ili je počinjena radnja diskriminacije (odredbe članova 12. i 13). Prema tome, kako nezavisno od

postojećih sudskih i upravnih postupaka, te eventualnog pokretanja upravnog spora, lice koje smatra da je podvrgnuto nejednakom postupanju, odnosno da mu je povrijeđeno pravo na jednako postupanje, može, po pravilima parničnog postupka, pred sudom na čijem području ima prebivalište, pokrenuti sudski postupak za zaštitu od diskriminacije pred sudom, to sud cijeni da su neosnovani prigovori mjesne i stvarne nadležnosti ovog suda.

Među strankama nije sporno da su tužitelji bili zaposlenici Policije Distrikta, te da su oba tužitelja, kao osiguranici, ispunili uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju. Nije sporno ni da je prilikom obračuna i isplate starosne penzije tužiteljima tuženi primijenio odredbe člana 42. stav (3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 134/11, 82/13, 103/15, 111/21, 15/22 i 132/22 - u nastavku teksta: Zakon o PiO RS), da je tuženi lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju za tužitelje utvrđivao samo primjenom odredaba od 44. do 48. Zakona o PiO RS. A odredbom člana 47. stav (1) ovog Zakona je propisano da se godišnji lični koeficijent utvrđuje tako što se ukupan iznos plata, odnosno osnovica osiguranja, počev od 01.01.1970. godine do godine koja prethodi godini ostvarivanja prava, izuzimajući 1992. i 1993. godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom platom u SR BiH, odnosno Republici za istu kalendarsku godinu), dok policijskim službenicima i pripadnicima unutrašnjih poslova Republike Srpske tuženi utvrđuje lični koeficijent za obračun penzije primjenom odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske i odredaba Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 57/16, 110/16, 58/19 i 82/19), kao *lex specialis*, kojim je u članu 136a navedeno da se policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje na osnovu pet godišnjih plata koje su za policijskog službenika najpovoljnije.

Nije sporno i da su tužitelji izjavili žalbe protiv prvostepenih rješenja tuženog, ali je Fond PiO - Kabinet direktora, odbio žalbe P.S. i V.M. kao neosnovane uz navode da ovaj Fond PiO nije mogao primijeniti odredbe člana 142a stav (2) Zakona o policijskim službenicima Distrikta – prečišćen tekst („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 18/20) u pogledu obračuna ličnog koeficijenta, jer Fond PiO nije mjesno nadležan za primjenu propisa koji važe na teritoriji Distrikta. Nesporno je i da je tužitelju P.S., kojem se isplata penzija vrši od 18.01.2024. godine, lični koeficijent od 1,741464 utvrđen primjenom odredbi člana od 44 – 48 Zakona o PiO RS-a, koji je pomnožen sa ukupno utvrđenim penzijskim stažom ovog tužitelja od 43 godina, 4 mjeseca i 20 dana, odnosno 43,394426 u skladu sa odredbom člana 45. stav (2) Zakona o PiO RS kako bi se dobio lični bod od 69,658560, koji pomnožen sa opštim bodom od 20,179006 daje visinu penzije od 1.405,64 KM mjesečno. Tužitelju V.M., kojem se isplata penzije vrši od 09.12.2023. godine, utvrđen je lični koeficijent od 1,823863 primjenom odredbi člana od 44 – 48 Zakona o PiO RS-a, koji je pomnožen sa ukupno utvrđenim penzijskim stažom ovog tužitelja od 40 godine, 3 mjeseci i 3 dana, odnosno brojčano iskazano 40,258330 u skladu sa odredbom člana 45. stav (2) Zakona o PiO RS kako bi se dobio lični bod od 72,954520, koji pomnožen sa opštim bodom od 18,114009 daje visinu penzije od 1.321,50 KM mjesečno.

Međutim, među strankama je sporno da li je primjenom propisa Zakona o PiO RS-a prilikom penzionisanja tužitelja, a pri tome ne primjenjujući odredbe Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima RS-a i odredbe Zakona o policijskim službenicima Distrikta, tuženi diskriminisao tužitelje i po kojem diskriminirajućem osnovu, a sporno je i da li je tuženi ovlašten da primijeni odredbe zakona Distrikta kao i na teret čijih sredstava bi se isplaćivala razlika penzija tužiteljima ako se utvrdi diskriminacija i usvoji tužbeni zahtjev, a u vezi s tim je sporno da li je Distrikt vršio uplate po osnovu posebnih uslova za ostvarivanje prava propisanih Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske (što se u Republici Srpskoj finansira iz budžeta Republike Srpske).

Odredbom člana 11. Zakona o PiO RS-a je propisano da prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja kod tuženog ostvaruju, u statusu osiguranog radnika, i lica zaposlena u Distriktu sa prebivalištem u Distriktu ako su prijavljena u Jedinствeni sistem registracije i kontrole naplate doprinosa. Odredbom člana 142. Zakona o policijskim službenicima Distrikta („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 18/20 - prečišćeni tekst) propisano je da radni odnos policijskog službenika prestaje i u slučaju kada ispuni uslove za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa entitetskim propisima koji uređuje oblast penzijskog i invalidskog osiguranja, a odredbom člana 142a stav (2) istog Zakona propisano je da se policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu policijskog službenika, koje su za policijskog službenika najpovoljnije. Identičnu odredbu o ličnom koeficijentu sadrži i Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske, gdje je u članu 136a navedeno da se policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje na osnovu pet godišnjih plata koje su za policijskog službenika najpovoljnije.

Odredbom člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije je propisano da će se diskriminacijom, u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditet, starosna dob, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života (stav 1). Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga (stav 2).

Odredbom člana 5. stav (1) istog Zakona je propisano da se zakonske mjere i radnje neće smatrati diskriminacijskim kada se svode na nepovoljno razlikovanje ili različito postupanje ako su zasnovane na objektivnoj i razumnoj opravdanosti. Odredbom člana 6. stav (1) je propisano da se ovaj Zakon primjenjuje na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Distrikta, opštinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih lica, dok je odredbom člana 11. stav (1) i (2) propisano da svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminisana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka. U slučajevima u kojima povreda prava na jednako postupanje proizilazi iz upravnog akta, žalba u upravnom postupku i eventualno pokretanje upravnog spora na osnovu zaštite od diskriminacije, a kojom se zahtijeva poništenje takvog upravnog akta, neće spriječiti lice iz stava (1) ovog člana da pokrene sudski postupak za zaštitu od diskriminacije.

Nadalje, odredbom člana 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije je propisano da u svim postupcima predviđenim ovim Zakonom, kada osoba ili grupa osoba, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani.

Zabrana diskriminacije po svim osnovama zabranjena je i članom 14. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda čija odredba glasi: „Uživanje prava i

sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.”, dok je članom 1. Protokola broj 12 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda propisana opšta zabrana diskriminacije na način: „(1) Uživane svih prava utvrđenih zakonom osigurano je bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status. (2) Nikoga nijedan organ vlasti ne smije diskriminisati ni po kojem osnovu, kao što je navedeno u stavu (1).“

Dakle, Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Ustavom BiH i Ustavom Republike Srpske zajamčena su osnovna ljudska prava i slobode, a među koje spada zabrana svakog oblika diskriminacije. Zakonom o zabrani diskriminacije dodatno je uspostavljen okvir za ostvarivanje jednakih prava i mogućnosti svim licima u Bosni i Hercegovini, koji je uredio sistem zaštite od diskriminacije, a kojim je jasno utvrđena odgovornost zakonodavne, sudske i izvršne vlasti, kao i pravnih lica i pojedinaca koji vrše javna ovlaštenja, da svojim djelovanjem omoguće zaštitu, promovisanje i stvaranje uslova za jednako postupanje, što je propisano odredbom člana 1. istog Zakona.

Diskriminacija postoji ukoliko se različito tretira pojedinac u sličnim pozicijama, a takvo ponašanje nema objektivno i razumno opravdanje, a da bi sud izveo zaključak u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, potrebno je provesti antidiskriminacioni test, odnosno odgovoriti na pitanja da li je različito tretiranje zasnovano na zakonu, a zakon slijedi legitiman javni interes, te da li upotrijebljena sredstva za ostvarenje javnog interesa zadovoljavaju princip adekvatnosti i da li različito tretiranje zadovoljava princip proporcionalnosti. Ukoliko je odgovor na neko od ovih pitanja negativno, onda se radi o diskriminaciji.

U konkretnom slučaju, predmet upoređivanja za tužitelje predstavljaju policijski službenici u Republici Srpskoj, jer su ista vrsta osiguranika, za vrijeme radnog vijeka imaju ista radna prava i obaveze, te i jedna i druga kategorija u materijalnom propisu koji uređuje njihova statusna pitanja, imaju pravo da prilikom penzionisanja lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju bude utvrđen na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu policijskih službenika koje su za njih najpovoljnije (odredba člana 142a stav (2) Zakona o policijskim službenicima Distrikta, odnosno 136a Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske).

Naime, Distrikt predstavlja jedinstvenu administrativnu jedinicu lokalne samouprave pod direktnim suverenitetom Bosne i Hercegovine, te je teritorija Distrikta u zajedničkoj svojini entiteta (kondominijum). U skladu sa nalogom Supervizora za Brčko od 04.08.2006. godine ukinuti su entitetski zakoni na području Distrikta, te je proglašen prestanak značaja međuentitetske granice u Distriktu uz izričito nalažanje da isti nema uticaja na zakone i propise koji su na snazi u Distriktu na dan izdavanja naloga, a odnose se na obaveze uplata doprinosa u entitetske penzione fondove i prava na primanje isplata iz fondova, a da prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja kod tuženog ostvaruju kao osigurani radnici i lica zaposlena u Distriktu sa prebivalištem u Distriktu ako su prijavljena u jedinstveni sistem registracije i kontrole naplate poreza. Stanovnici Distrikta mogu biti i državljani entiteta, pored državljanstva Bosne i Hercegovine, a policijski službenici i Distrikta i Republike Srpske imaju ista prava i obaveze prema tuženom, te prema navedenim materijalnim propisima i jedna i druga kategorija prilikom penzionisanja imaju pravo da im lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju bude utvrđen na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu policijskih službenika koje su za njih najpovoljnije, pa stoga mogu biti uporedna kategorija.

Iz dokaza dostavljenih od strane tuženog (dokumentacija u vezi sa procedurom donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta) sud je utvrdio da usvajanje nacrta ovog Zakona neće dovesti do stvaranja budžetskih prihoda, te nema negativne efekte na budžet, odnosno usvajanje ovog Zakona neće imati uticaj na povećanje, odnosno smanjenje operativnih troškova i obavljanja poslova, kao ni na povećanje, odnosno smanjenje priliva javnih prihoda Distrikta. Međutim, ovim dokazima tuženi nije uspio dokazati svoje tvrdnje da se posebni uslovi za ostvarivanje prava propisani Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske, kao *lex specialis*, finansiraju iz budžeta RS-a, a da sa druge strane Distrikt ne vrši dodatno finansiranje posebno priznatih prava svojim službenicima, niti je tuženi dokazao da se sredstvima iz doprinosa, kao sredstva redovnog finansiranja rashoda Fonda PiO RS potrebnih za redovnu isplatu davanja po priznatim pravima, isplaćuju lica osigurana u skladu sa članom 11. Zakona o PiO RS, ali ne i isplate penzija priznatih po posebnim uslovima (na šta imaju pravo policijski službenici).

I iz Nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Damjanac Boriše slijedi da i osiguranici Republike Srpske, kao i osiguranici Distrikta, budžetu RS-a plaćaju zakonom propisanu stopu doprinosa obračunatu na bruto platu radnika, u skladu sa Zakonom o doprinosima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 114/17 i 112/19 – u daljem tekstu Zakon o doprinosima). Odredbom člana 17. Zakona o doprinosima je propisano da je uplatilac doprinosa isplatilac prihoda (primanja) koji predstavlja osnov za plaćanje doprinosa u skladu sa tim zakonom, pri čemu stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iznose 18,5% (član 22. stav (1) Zakona o doprinosima), a uplata doprinosa za onog koji vrši uplatu doprinosa za obveznike doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iz Distrikta, mjesto plaćanja doprinosa je Distrikt (član 26. stav (3) istog Zakona).

Iz platnih listi tužitelja sud je utvrdio da se policijskim službenicima Policije Distrikta plata utvrđuje u bruto i neto iznosu, dok plata u bruto iznosu obuhvata neto platu i doprinose (što je propisano i odredbom člana 6. Zakona o platama i naknadama zaposlenih u Policiji Distrikta („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 08/19 i 10/19)). S obzirom na specifičnost radnog mjesta, rizik i složenost poslova, koji zahtijeva visok stepen odgovornosti, stručnosti i nezavisnosti, policijskim službenicima Policije Distrikta pripada trajni dodatak na osnovnu platu. Dodatak na platu po osnovu posebnih uslova rada u omjeru do 30% osnovne plate predviđen je odredbom člana 17. stav (2) Zakona o platama i naknadama zaposlenih u Policiji Distrikta, kao i odredbom člana 93. Zakona o policijskim službenicima Policije Distrikta, a pored navedenog dodatka, policijskim službenicima Policije Distrikta, shodno odredbama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u Policiji Distrikta, pripada i dodatak na platu po osnovu radnog staža i to 0,3% na osnovnu platu za svaku navršenu godinu radnog staža (odredba člana 16) od jula 2019.godine, dodatak na platu po osnovu rada praznikom (odredba člana 18), po osnovu prekovremenog rada (odredba člana 19). Na osnovnu platu, dodatke na platu, uključujući i minuli rad od jula 2019.godine, obračunava se postotak od bruto plate koji iznos se izdvaja za penzijsko i invalidsko osiguranje (a koji postotak je prikazan na platnim listama tužitelja). Pored toga, na ime doprinosa za beneficiju se takođe izdvaja određeni novčani iznos. Cijeneći naprijed navedeno, sud zaključuje da je Distrikt i prije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta vršilo uplate doprinosa u budžet RS-a obračunat na bruto platu (evidentno iz platnih listi tužitelja iz 2000, 2001, 2002, 2003. i 2004.godine), odnosno da su se doprinosi obračunavali i da se i dalje obračunavaju, između ostalog, i na posebne uslove za ostvarivanje prava, pa stoga nisu osnovani navodi da za te posebne uslove Distrikt ne vrši plaćanje u budžet RS-a za svoje policijske službenike, te da bi se njima, eventualno usvajanjem ovog tužbenog zahtjeva, razlika morala isplaćivati na teret budžeta RS-a iz drugih prihoda (poreza, a ne doprinosa). Obzirom na izloženo, sud zaključuje da usvajanjem nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima

Distrikta i nije bilo potrebe dodatno opterećivati budžet Distrikta, jer se jednako kao i za policijske službenike RS-a uplaćuju, kroz doprinose i posebni uslovi, odnosno postotak na ime doprinosa PiO od bruto plate (u koju su uključeni svi dodaci na platu, sve beneficije), a ne od neto plate policijskih službenika Distrikta.

Odredbom člana 142a stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta je propisano da policijski službenik, kome je to posebnim entitetskim zakonom omogućeno, pravo na penziju ostvaruje u skladu sa entitetskim zakonima o penzijskom i invalidskom osiguranju i članom 142. stav (1) tačka e) ovog Zakona. Dakle, kako tuženi primjenjuje Zakon o PiO RS-a i Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima RS-a prilikom obračuna i isplate penzija policijskim službenicima MUP-a RS-a (odredba člana 136a), tako je neophodno primijeniti odredbe zakona o PiO RS-a u vezi sa odredbom Zakona o policijskim službenicima Distrikta i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta (odredba člana 142a koja je usaglašena sa odredbom člana 136a Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima RS) prilikom obračuna i isplate penzija policijskim službenicima Distrikta, jer su i navedeni propis Republike Srpske i Zakon o policijskim službenicima Distrikta posebni propisi (*lex specialis*), čije se odredbe, kada je u pitanje penzionisanje policijskih službenika i prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja tih lica, obavezno primjenjuju zajedno i u neposrednoj vezi sa opštim odredbama Zakona o PiO RS-a i tek na osnovu primjene odredaba svih tih propisa može se pravilno, objektivno i u potpunosti utvrditi lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju i sama visina penzije policijskog službenika. Ovo iz razloga što se radi o istoj vrsti osiguranika (policijski službenik policije Distrikta i policijski službenik policije Republike Srpske) i o identičnom načinu penzionisanja (ostvarivanju prava na penziju), dok tuženi nije postupao na jednak način i na jednak način odredio lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju i za policijskog službenika policije Distrikta i za policijskog službenika policije Republike Srpske.

Sud cijeni da se u konkretnom slučaju ne radi o različitim kategorijama u kojem slučaju različitog postupanja nema diskriminacije, nego se upravo radi o istim kategorijama zaposlenika policije, ali sa područja entiteta RS-a i Distrikta. Sud je uvidom u sadržaj Rješenja Fonda PiO, od 07.06.2023.godine, za N.D., utvrdio da je ovom licu utvrđena penzija, odnosno lični koeficijent po osnovu propisa Zakona o PIO RS-a i Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima RS-a, budući da je bio zaposlenik MUP-a RS-a, iako ima prebivalište u Distriktu, pa sud cijeni da tuženi ne diskriminiše tužitelje po osnovu njihovog ličnog prebivališta, nego po osnovu adrese poslodavca tužitelja, odnosno po osnovu pripadnosti Policiji Distrikta, a u tom smislu po osnovu prebivališta tužilaca kao policijskih službenika Policije Distrikta. Dakle, radi se o istim službenim licima, sa istim policijskim ovlaštenjima, s tim da jedni imaju nadležnost postupanja na teritoriji Distrikta, a drugi na teritoriji Republike Srpske.

Kada je u pitanju diskriminirajući osnov sud cijeni da tuženi vrši diskriminaciju po osnovu „svake druge okolnosti koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života“, kao organizacija koja vrši javna ovlaštenja radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja sa osnovnim zadatkom da na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguranicima obezbijedi prava u slučaju starosti ili invalidnosti.

Sud smatra da ne postoji pozitivna diskriminacija u situaciji kada bi se tužiteljima isplaćivala veća penzija u odnosu na policijske službenike RS-a. Iz gore navedenih odredaba Zakona o platama i naknadama zaposlenih u Policiji Distrikta, Zakona o doprinosima, obračunskih listova plate za tužitelje, jasno proizilazi da policijski službenici Policije Distrikta ostvaruju pravo na dodatke na platu (iskazane na platnim listama), a na koje je redovno uplaćivan doprinos na ime penzijskog i invalidskog osiguranja i beneficije na bruto platu koja

obuhvata osnovnu platu i sve dodatke na istu, pri čemu je u konačnom, Direkcija za finansije Distrikt vršila obračun i uplatu većeg iznosa na ime izdvajanja za penzijsko i invalidsko osiguranje u Fond PiO RS od onog koji je uplaćen za policijske službenike Republike Srpske.

Sud cijeni i da se na konkretnu pravnu stvar ne mogu primijeniti stavovi iskazani kroz odluke: Presudu Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: 13 0 U 006537 22 Uvp, od 01.11.2023.godine i Presudu Okružnog suda u Istočnom Sarajevu, broj: 14 0 U-005622 22 U, od 30.03.2023.godine, jer se u tim postupcima radi o tužiteljima kao bivšim pripadnicima Granične policije koja je u sastavu Ministarstva bezbjednosti Bosne i Hercegovine, iako imaju prebivalište na području Republike Srpske, a ne o policijskim službenicima Distrikta, Presudu Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 P 130565 22 Gž, od 24.10.2022.godine, Presudu Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 Rs 144058 22 Rsž, od 07.11.2022.godine i Presudu Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 0 P 144078 22 Gž, od 16.02.2023.godine, jer se radi o licima koja nisu policijski službenici Distrikta, te Rješenja Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-91/19, od 28.10.2020.godine i Rješenja Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-80/20, od 29.09.2021.godine, jer se ne odnose na policijske službenike Distrikta. Sud napominje da je odredba člana 142a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Distrikta u primjeni i ona važi za policijske službenike Policije Distrikta, a ove izmjene su upravo imale tendenciju usklađivanja načina utvrđenja i isplaćivanja penzija policijskim službenicima Policije Distrikta sa propisima entiteta i načinom obračuna penzija i ličnih koeficijenata u entitetima.

Na osnovu svega izloženog, sud nalazi da tuženi nije dokazao da postoji objektivna i razumna opravdanost prema odredbi člana 5. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije za nejednako postupanje tuženog budući da tuženi, nakon provedenog postupka, nije dokazao da njegovo postupanje ima opravdanje u smislu zaštite legitimnog javnog interesa, niti je u skladu sa odredbom člana 15. stav (1) istog Zakona dokazao tvrdnje da nije došlo do diskriminacije, a koji teret dokazivanja je bio na tuženom, jer su tužitelji svakako učinili vjerovatnim da je došlo do diskriminacije.

Na okolnost visine tužbenog zahtjeva tužitelji su izveli dokaz vještačenjem po vještaku ekonomske struke Damjanac Boriši, koji je u svom nalazu utvrdio: da razlika između iznosa penzije koja je priznata osiguraniku odlukom Fonda PiO RS i one koja je utvrđena nalazom iznosi: za P.S. 759,47 KM a za V.M. 727,34 KM, zatim da razlika između penzija tužitelja obračunatih prema opštim uslovima za policijske službenike Distrikta u odnosu na prosječnu penziju policijskog službenika RS-a iznosi: za P.S. 342,37 KM, za V.M. 258,23 KM, da razlika između penzija osiguranika policijskih službenika u Distriktu obračunata prema odredbi člana 142a stav (2) u odnosu na prosječnu penziju policijskih službenika RS, obračunata prema članu 136a, iznosi za: P.S. 1.101,84 KM a za V.M. 985,57 KM. Iznos ličnog koeficijenta tužitelja ponaosob izračunat na osnovu prosječne plate u Distriktu za period od 2002 – 2005. godine iznosi za P.S. 1,352053 a za V.M. 1,433597. Vještak navodi da se od bruto plate osiguranika Distrikta za budžet Republike Srpske izdvajaju sredstva na osnovu obaveze uplate doprinosa prema Fondu PiO RS, dok se ostatak obaveza za doprinose uplaćuje institucijam Distrikta (doprinosi zdravstvenog osiguranja uplaćuju se Fondu zdravstvenog osiguranja Distrikta, doprinosi za nezaposlene uplaćuju se Zavodu za zapošljavanje Distrikta, a obaveze za uplatu poreza uplaćuju se Poreskoj upravi Distrikta), odnosno sva pomenuta sredstva ulivaju se u budžet Distrikta. A sve izdvajanja iz bruto plate osiguranika zaposlenog u Republici Srpskoj ulivaju se isključivo u budžet Republike Srpske.

Sud je u cijelosti poklonio vjeru nalazu i mišljenju vještaka, cijeneći ga potpunim, uvjerljivim, objektivnim i stručnim i sačinjenim u skladu sa pravilima i standardima struke i nauke.

Slijedom iznesenog, kako su tužitelji kao pripadnici Policije Distrikta, odnosno osiguranici Fonda PIO Republike Srpske, bili diskriminirani, to je ovaj sud odlučio kao u izreci presude, obzirom da se naknada materijalne štete, u skladu sa odredbama člana 12. stav (1) tačka c) Zakona o zabrani diskriminacije, u konkretnom slučaju, ogleda u obavezi tuženog da po osnovu neisplaćenih zaostalih razlika u penziji tužitelja, tužiteljima isplati iznose navedene u izreci ove presude i to one iznose koji su dospjeli na plaćanje u trenutku zaključenja glavne rasprave, dok obaveza tuženog počev od dana presuđenja pa ubuduće, predstavlja nalaganje izvršenja radnji kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice za ubuduće, a sve saglasno odredbi člana 12. stav (1) tačka c) Zakona o zabrani diskriminacije.

Sud je cijenio i drugu materijalnu dokumentaciju, ali je posebno ne obrazlaže, budući da je na bazi relevantne dokumentacije vještak zasnovao svoj nalaz i mišljenje, dok određeni dokazi nisu od uticaja na drugačiju odluku u ovoj pravnoj stvari (irelevantni su).

Odluku o troškovima parničnog postupka sud je donio u skladu sa odredbom člana 120. stav (1) Zakona o parničnom postupku i Advokatske tarife FBiH iz 2004. godine koja je u upotrebi pred ovim sudom i odnosi se na naknadu troškova: sudske takse na dvije tužbe u iznosu od 100,00 KM, sudske takse na presudu u iznosu od 100,00 KM, sastava dvije tužbe, u iznosu od 320,00 KM, pristupa punomoćnika tužitelja na ročište održano 10.09.2024.godine i na kojem je zastupan jedan tužitelj, u iznosu od 160,00 KM, pristupa punomoćnika tužitelja na dva ročišta (17.10.2024.godine i 05.12.2024.godine) uvećano zbog zastupanja dva lica, u iznosu od 480,00 KM i vještačenja od strane stalnog sudskog vještaka ekonomske struke, u iznosu od 300,00 KM, odnosno ukupno 1.460,00 KM, pa je sud i obavezao tuženog da tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka u tom iznosu.

Sudija

Selim Karamehić

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba
Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH,
u roku od 30 dana od dana prijema,
posredstvom ovog suda.